Kardiovaskulær sykdom er vanligste dødsårsak i Europa

Kardiovaskulær sykdom var samlet sett den hyppigste dødsårsaken i 53 europeiske land. Det er store forskjeller i mortalitet mellom landene.

En stor epidemiologisk studie som nylig er publisert i tidsskriftet *European Heart Journal*, er basert på statistikk fra til sammen 53 europeiske land de siste ti årene (1). Kardiovaskulær sykdom var den hyppigste dødsårsaken blant kvinner i alle landene. Blant menn var kreftsykdom den vanligste dødsårsaken i ni land. Kardiovaskulær sykdom forårsaker årlig nær 4,1 millioner dødsfall i de 53 landene, tilsvarende 46 % av det totale antall dødsfall. Hos kvinner var denne andelen 51 %.

Antallet dødsfall som skyldes kardiovaskulær sykdom har generelt gått ned i Europa de siste årene. Dette skyldes sannsynligvis redusert sykdomsinsidens og bedret behandling. Israel, Frankrike, Spania og Nederland har lavest forekomst av dødsfall som skyldes kardiovaskulær sykdom, mens Russland er blant landene med høyest forekomst, over seks ganger høyere enn Israel.

– Denne studien er god og gir en oppdatert oversikt over dødelighet av kardiovaskulær sykdom i Europa, sier overlege og professor Kaare Harald Bønnaa ved Klinikk for hjertemedisin, St. Olavs hospital. Fremdeles er det store forskjeller mellom landene. Selv om kvaliteten på offisielle dødelighetsstatistikker varierer, er det grunn til å anta at hovedfunnene er korrekte. De store forskjellene kan forklares med ulikheter i kosthold, røykevaner og fysisk aktivitet.

– Nedgangen i kardiovaskulær dødelighet kan skyldes at færre rammes av sykdom eller at prognosen blant de syke er bedret. Dessverre mangler de fleste land gode data på sykdomsinsidens. Andre studier indikerer at størstedelen av nedgangen i kardiovaskulær dødelighet kan tilskrives redusert insidens som følge av lavere nivåer av kardiovaskulære risikofaktorer i befolkningen, sier Bønnaa.

Torvald Espeland
Medisinsk avdeling
Orkdal sykehus

Litteratur

1. Nichols M, Townsend N, Scarborough P et al. Cardiovascular disease in Europe: epidemiological update. *Eur Heart J* 2013; 34: 3028–34.

VERDENS HELSE

Helseskadelig håndtering av elektronisk avfall

Avfallsstoffer fra håndtering av brukt elektronisk utstyr kan føre til negative helseeffekter hos mennesker. Nedsatt lungekapasitet og økt DNA-skade er blant funnene fra epidemiologiske studier i Sørøst-Kina.

Illustrasjonsfoto: NTB scanpix

Håndtering av brukt elektronisk utstyr foregår flere steder med begrensede beskyttelsestiltak ved resirkuleringssenterne. Sammenhengen mellom eksponering for elektronisk avfall og negative helseeffekter hos mennesker er undersøkt i en nylig publisert systematisk oversikt (1).

Artikkelen omfattet 23 epidemiologiske studier fra Sørøst-Kina. Det ble blant annet funnet lavere lungekapasitet hos gutter i alderen 8–9 år som bodde i en by med resirkuleringssenter for elektronisk avfall, sammenliknet med gutter i samme alder i en kontrollby uten resirkuleringssenter. De fleste studiene fant at eksponering for e-avfall var assosiert med økt forekomst av spontanaborter, dødfødsler og premature fødsler. Det ble også funnet en sammenheng med DNA-skade.

– Oversiktsartikkelen tar opp et betydelig problem, men bidrar dessverre lite til konkret ny kunnskap. Elektronisk avfall er en «cocktail» av giftige metaller, tungmetaller og andre miljøgifter som er kjent for å kunne ha en rekke helseskadelige virkninger, sier

arbeidsmedisiner Bjørn Hilt og yrkeshygienikerne Morten Buhagen og Kristin Svendsen ved St. Olavs hospital og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. – Det blir grovt å se på den generelle befolkningen i samfunn med og uten organisert bearbeiding av denne typen avfall og å se på et så bredt spekter av utfall.

– Men artikkelen reiser noen etiske spørsmål rundt at den rike verden eksporterer sitt problemavfall til utviklingsland for bearbeiding under yrkeshygienisk og miljømessig uholdbare forhold. Gjenvinning av elektronisk avfall er, i tillegg til å være gunstig for miljøet, økonomisk lønnsomt. Slikt arbeid bør derfor kunne foregå i ordnede former enten det skjer her eller der, sier Hilt.

Matilde Risopatron Berg
Tidsskriftet

Litteratur

1. Grant K, Goldizen FC, Sly PD et al. Health consequences of exposure to e-waste: a systematic review. *Lancet Glob Health* 2013; 1: 350–61.